

พิธีณรินทร์ตั้งหน้าตาอาศัย
อาจารย์ป๋วยผู้อยู่ในหัวใจโตม

๒๐๑๖
ใจอิงภรณ์

วิสัยทัศน์ที่ ทรงธรรม
ไปเปลี่ยนไปแปรผัน ไปคือม
ไปขึ้นไปลงหัน กล้มกลอก
กาขจิตราทะพร้อม เพรียมด้วยดีตาษา
ป่วย ซึงภกกรณ

ระดมใจ ระดมใจ บุชฉิมบุคคด

ศกค
ศกค

วิธีปฏิบัติของบุคคล

๑. ตั้งใจมั่นที่จะประพฤติดี
 ๒. งดเว้นจากสิ่งที่ไม่ดี
 ๓. อดทนต่อความยากลำบาก
 ๔. ฝึกฝนตนให้มีความดี
 ๕. ศึกษาศาสตร์วิชา
 ๖. ฝึกฝนตนให้มีความดี
 ๗. งดเว้นจากสิ่งที่ไม่ดี
 ๘. อดทนต่อความยากลำบาก
 ๙. ฝึกฝนตนให้มีความดี

๑๐. ตั้งใจมั่นที่จะประพฤติดี
 ๑๑. งดเว้นจากสิ่งที่ไม่ดี
 ๑๒. อดทนต่อความยากลำบาก
 ๑๓. ฝึกฝนตนให้มีความดี
 ๑๔. ศึกษาศาสตร์วิชา
 ๑๕. ฝึกฝนตนให้มีความดี
 ๑๖. งดเว้นจากสิ่งที่ไม่ดี
 ๑๗. อดทนต่อความยากลำบาก
 ๑๘. ฝึกฝนตนให้มีความดี

๑๙. ตั้งใจมั่นที่จะประพฤติดี
 ๒๐. งดเว้นจากสิ่งที่ไม่ดี
 ๒๑. อดทนต่อความยากลำบาก
 ๒๒. ฝึกฝนตนให้มีความดี
 ๒๓. ศึกษาศาสตร์วิชา
 ๒๔. ฝึกฝนตนให้มีความดี
 ๒๕. งดเว้นจากสิ่งที่ไม่ดี
 ๒๖. อดทนต่อความยากลำบาก
 ๒๗. ฝึกฝนตนให้มีความดี

๒๘. ตั้งใจมั่นที่จะประพฤติดี
 ๒๙. งดเว้นจากสิ่งที่ไม่ดี
 ๓๐. อดทนต่อความยากลำบาก
 ๓๑. ฝึกฝนตนให้มีความดี
 ๓๒. ศึกษาศาสตร์วิชา
 ๓๓. ฝึกฝนตนให้มีความดี
 ๓๔. งดเว้นจากสิ่งที่ไม่ดี
 ๓๕. อดทนต่อความยากลำบาก
 ๓๖. ฝึกฝนตนให้มีความดี

ชีวประวัติโดยย่อ
ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์

นายป๋วย อึ้งภากรณ์ เกิดเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๔๕๙ ที่ตลาดน้อย กรุงเทพมหานคร บิดาชื่อ นายซา เป็นชาวจีนอพยพเข้าเมืองไทย มีอาชีพขายส่งปลา มารดาชื่อ นางเซาะเซ็ง มีเชื้อไทย - จีน ครอบครัวมีนายซาและนางเซาะเซ็ง มีบุตร ๗ คน ชาย ๕ คน และหญิง ๒ คน นายป๋วยเป็นบุตรคนที่ ๔

เมื่อนายป๋วยอายุ ๑๐ ขวบ บิดาได้ถึงแก่กรรม จึงตกเป็นหน้าที่ของมารดาต้องเลี้ยงดูบุตร - ธิดาทั้งหมด นายป๋วยเข้าศึกษาที่

โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกภาษาฝรั่งเศส ทำคะแนนได้ดีเยี่ยมในวิชาภาษาฝรั่งเศสและคณิตศาสตร์ เมื่อจบการศึกษาในปี ๒๔๗๕ นายป๋วยได้รับเลือกเป็นครูสอนหนังสือที่โรงเรียนอัสสัมชัญ นายป๋วยเริ่มอาชีพครูเมื่ออายุ ๑๗ ปี ได้รับเงินเดือน ๔๐ บาท (เสมียนพนักงานที่รับราชการสมัยนั้นได้รับเงินเดือนขั้นต้น ๑๕ บาท) นายป๋วยแบ่งให้มารดาเดือนละ ๓๐ บาท และเก็บไว้ใช้ส่วนตัว ๑๐ บาท

นายป๋วยเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง โดยยังเป็นครูอยู่และได้รับปริญญาธรรมศาสตรบัณฑิตปี ๒๔๘๐ จึงเริ่มอาชีพใหม่ โดยเป็นล่ามให้กับอาจารย์ฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี ๒๔๘๑ เมื่อนายป๋วย อายุ ๒๓ ปี ได้สอบแข่งขัน และได้ทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อทางเศรษฐศาสตร์และการคลังที่ London School of Economics ของมหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ ได้รับปริญญาดริเกียรติยศอันดับหนึ่ง ในปี ๒๔๘๔ ทำให้ได้รับทุน Leverhulme Studentship เพื่อศึกษาต่อระดับปริญญาเอกทันที ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง นายป๋วยเข้าร่วมขบวนการเสรีไทยในประเทศอังกฤษ โดยอาสาสมัครเข้าทำงานใน British Army Pioneers Goprs ทำงานติดต่อระหว่างไทยกับสัมพันธมิตร ใช้ชื่อรหัสว่า “เข้ม” นายป๋วยเข้าประเทศไทยโดยกระโดดร่มลงที่ชัยนาทและถูกเจ้าหน้าที่จับกุมนำส่งตัวเข้ากรุงเทพฯ งานสำคัญครั้งนี้คือ การติดต่อส่งข่าวทางวิทยุให้ฝ่ายสัมพันธมิตร นายป๋วยได้ทำหน้าที่นี้จนถึงเดือนพฤษภาคม ๒๔๘๘ จึงได้รับอนุญาตให้กลับอังกฤษและได้รับการเลื่อนยศเป็นนายพันตรีแห่งกองทัพอังกฤษ

ณ ประเทศอังกฤษ นายป๋วยได้เขียนวิทยานิพนธ์ ปริญญาเอกเกี่ยวกับการควบคุมตึกก เริ่มเขียนปี ๒๔๘๙ และสอบปากเปล่าเสร็จปลายปี ๒๔๙๑ แต่מרסุมทางการเมืองทำให้เลื่อนเวลารับปริญญาเอกเป็น

ปี ๒๔๙๒ นายป่วยได้แต่งงานกับ นางสาวมาร์กาเรต สมิท มีบุตรชายรวม ๓ คน

นายป่วยเข้ารับราชการในกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ในปี ๒๔๙๒ และดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ ในปี ๒๔๙๖ เมื่อดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ได้ ๗ เดือนเศษ เนื่องจากไม่ยอมดำเนินนโยบายลู่ตามลมจึงต้องออกจากตำแหน่งที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจการคลังประจำสถานเอกอัครราชทูตไทยในอังกฤษระหว่างนี้ได้มีส่วนช่วยให้ไทยขายดีบุกและยางพาราแก่อังกฤษและประเทศในยุโรปได้มากขึ้น เมื่อไทยได้เข้าเป็นสมาชิกสภาดีบุกระหว่างประเทศ นายป่วย ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนประเทศไทยและได้รับเลือกเป็นประธานสภาดีบุกระหว่างประเทศในปี ๒๕๐๑-๒๕๐๒

ปี ๒๕๐๑ นายป่วยได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการสำนักงบประมาณและในปี ๒๕๐๒ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอีกตำแหน่งหนึ่ง ปลายปี ๒๕๐๒ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ในตำแหน่ง ๑๒ ปี โดยได้ขอลาออกหลายครั้งหลายคราวแต่ไม่ได้รับอนุมัติ นายป่วยได้เสริมสร้างความมั่นคงให้เกิดแก่ระบบธนาคารพาณิชย์ และสิ่งสำคัญกว่าอื่นใด คือได้ป้องกันนักการเมืองมิให้เข้าไปใช้อิทธิพลในการกำหนดนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ นายป่วยยังดำรงตำแหน่งในหน่วยงานและคณะกรรมการที่สำคัญอีกหลายชุดทำงานอุทิศตนให้แก่บ้านเมืองจนได้รับรางวัลรามอน แมกไซไซ ในปี ๒๕๐๘

นายป่วย รับตำแหน่งคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี ๒๕๐๗ ได้ปฏิรูปงานสำคัญ ๒ ด้าน คือ การ

อาจารย์ป่วยในชุดครุยมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๔๘๓

อาจารย์ป่วยในเครื่องแบบยศพันตรี
แห่งกองทัพอังกฤษ

ถ่ายคู่กับภรรยา

ปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีและการผลิตอาจารย์ซึ่งเป็นผลให้จำนวนอาจารย์ประจำในคณะฯ ซึ่งมีเพียง ๔ คน ในปี ๒๕๐๗ เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ ๙๐ คน ในปีการศึกษา ๒๕๑๘ นอกจากนั้นได้เริ่มหลักสูตรปริญญาโท ซึ่งสอนเป็นภาษาอังกฤษ และริเริ่มโครงการบัณฑิตอาสาสมัคร

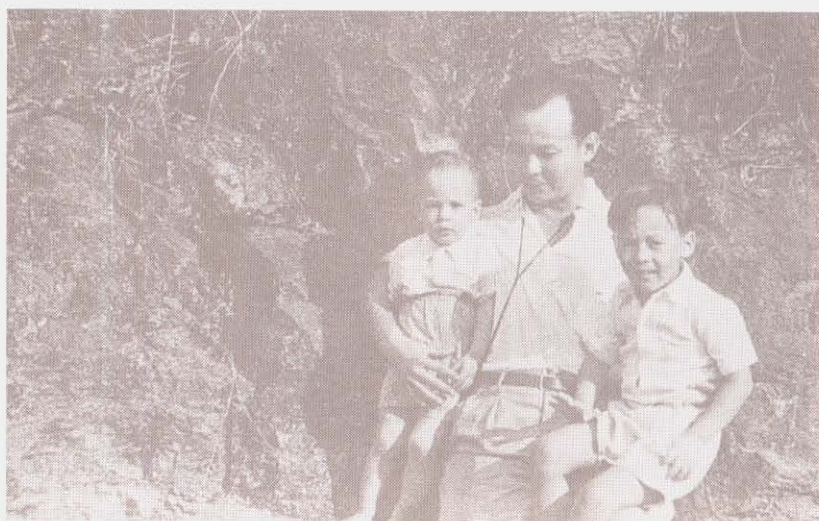
สิ่งที่นายป่วย ย้ำอยู่เสมอ คือ ความเป็นธรรมในสังคม และเสรีภาพของประชาชน นายป่วยต้องการเห็นเมืองไทยเปลี่ยนแปลงโดยสันติวิธี และยึดหลัก “*ธรรม คือ อำนาจ*” มิใช่ “*อำนาจ คือ ธรรม*” ดังจะเห็นจากพฤติกรรมส่วนตัวและข้อเขียนในจดหมาย “*นายเข้ม เย็นยิ่ง*” และบันทึกประชาธรรมโดยสันติวิธีจากข้อเขียนนานทำให้นายป่วย ต้องไปสอนหนังสือ ณ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ แต่ถึงกระนั้น เสียงข่มขู่เอาชีวิตก็ยังไม่ถึงประเทศอังกฤษ จึงได้ลาออกจากคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และที่ปรึกษากระทรวงการคลัง เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๑๕ หลังตุลาคม ๒๕๑๖ นายป่วยได้กลับมาเป็นอาจารย์พิเศษประจำคณะเศรษฐศาสตร์ และรับตำแหน่งอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ ต่อมาเมื่อ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ นายป่วยได้เผชิญกับมรสุมทางการเมืองอีกครั้งจึงได้พำนักอยู่ ณ ประเทศอังกฤษ จนถึงปัจจุบันนี้

การศึกษา

พ.ศ. ๒๔๗๖	สำเร็จมัธยมศึกษาจากโรงเรียนอัสสัมชัญ
พ.ศ. ๒๔๘๐	ธรรมศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง
พ.ศ. ๒๔๘๔	ปริญญาตรีทางเศรษฐศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง London School of Economics มหาวิทยาลัยลอนดอน

กองกำลัง ๑๓๖ สังกัดกองทัพอังกฤษ - เสรีไทย

อาจารย์ป่วยกับบุตรชายคนโตและคนกลาง

พ.ศ. ๒๕๓๒

ปริญญาเอกทางเศรษฐศาสตร์ London
School of Economics มหาวิทยาลัย
ลอนดอน

ตำแหน่งงานประจำในอดีต

พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๘๐

ครูโรงเรียนอัสสัมชัญ

พ.ศ. ๒๕๘๐-๒๕๘๑

ล่ามภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยวิชา
ธรรมศาสตร์และการเมือง

พ.ศ. ๒๕๘๕-๒๕๘๘

รับราชการในกองทัพแห่งสหราชอาณาจักร
เพื่อทำงานให้ขบวนการเสรีไทย

พ.ศ. ๒๕๓๒-๒๕๓๔

เศรษฐกร ประจำกระทรวงการคลัง
ผู้อำนวยการคลัง กรมบัญชีกลาง
ผู้เชี่ยวชาญการคลัง กระทรวงการคลัง

พ.ศ. ๒๕๓๖

รองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
(ดำรงตำแหน่งอยู่ ๗ เดือน)

พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๐๒

ที่ปรึกษาเศรษฐกิจการคลัง ประจำ
สถานเอกอัครราชทูตไทย

ณ กรุงลอนดอน

พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๐๔

ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ

พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๑๔

ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๑๐

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
กระทรวงการคลัง

พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๑๕

คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหา-
วิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๕	ที่ปรึกษากระทรวงการคลัง
พ.ศ. ๒๕๑๓	ศาสตราจารย์พิเศษ Woodrow Wilson School, Princeton University สหรัฐอเมริกา
พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๖	ศาสตราจารย์พิเศษ University College (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Wolfson College), Cambridge University. สหราชอาณาจักร
พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๑๘	สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๘	ประธานคณะที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรี
พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๑๙	อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตำแหน่งอื่น ๆ ในอดีต

๑. กรรมการ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. กรรมการบริหาร คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
๓. กรรมการบริหาร ธนาคารแห่งประเทศไทย
๔. ประธานกรรมการ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
๕. ประธานกรรมการ มูลนิธิโกมล คีมทอง
๖. ประธานกรรมการ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
๗. นายกสมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย

๘. นายกสสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
๙. ประธานโครงการบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๐. ผู้อำนวยการโครงการพัฒนาชนบทสมบูรณแบบระหว่างมหาวิทยาลัยลุ่มแม่น้ำแม่กลอง
๑๑. ผู้แทนถาวรไทย และรองประธานคณะมนตรีดีบุกระหว่างประเทศ (International Tin Council)
๑๒. ผู้ว่าการกิตติมศักดิ์ International Development Research Centre (IDRC) นครออตตาวา ประเทศแคนาดา
๑๓. กรรมการ Board of Trustee, International Council for Educational Development นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา
๑๔. กรรมการ Board of Trustee, East-West Center, มหาวิทยาลัยฮาวาย สหรัฐอเมริกา
๑๕. กรรมการ Board of Trustee, International Food Policy Research, กรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา
๑๖. กรรมการ Board of Trustee, Asian Institute of Technology กรุงเทพฯ
๑๗. ผู้ว่าการ Asian Institute of Management กรุงเทพมหานคร

เกียรติประวัติทั่วไป

๑. ศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒. สมาชิกกิตติมศักดิ์ สยามสมาคม
๓. สมาชิกกิตติมศักดิ์ London School of Economics and Politics, มหาวิทยาลัยลอนดอน

๔. ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ Doctor of Letter, มหาวิทยาลัย
สิงคโปร์ ๒๕๑๗
๕. รางวัลแมกไซไซ สาขาบริการสาธารณะ ประจำปี ๒๕๐๘

งานสอน

๑. วิชาการคลัง ระดับปริญญาตรี คณะพาณิชยศาสตร์และการ
บัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๘
๒. วิชาเศรษฐกิจแห่งประเทศไทย ระดับปริญญาตรี คณะ
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๔๘
๓. วิชาความรู้เบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ระดับปริญญาตรี
คณะศิลปศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๕
๔. การบรรยายพิเศษประจำปี เรื่อง “ปัญหาเศรษฐกิจและ
สังคมปัจจุบัน” สำหรับการศึกษาลักษณะวิชาสัมมนาปัญหา
เศรษฐกิจปัจจุบัน ระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๑๒
๕. วิชา Thailand’s National Development ระดับหลังปริญญา
ตรี Woodrow Wilson, School, Princeton University
พ.ศ. ๒๕๑๓
๖. วิชา Education for Development และวิชา International
Aspects of Development ระดับหลังปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
เคมบริดจ์ พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๖
๗. วิชา Integrated Rural Development ปริญญาโทภาคภาษา
อังกฤษ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๘

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑. Member of the British Empire (M.B.E.) ๒๔๘๙
๒. จัตุรตมาภรณ์ช้างเผือก ๒๔๙๓
๓. ตริตมาภรณ์ช้างเผือก ๒๔๙๕
๔. ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย ๒๔๙๖
๕. ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก ๒๔๙๗
๖. ประถมาภรณ์มงกุฎไทย ๒๕๐๐
๗. ประถมาภรณ์ช้างเผือก ๒๕๐๒
๘. ทุตติยจุลจอมเกล้า ๒๕๐๔
๙. มหาวิริยมงกุฎ ๒๕๐๕
๑๐. มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก ๒๕๐๗
๑๑. ทุตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ ๒๕๐๘

ในยุคที่กระแสเงินตราแพร่สะพัด วัฒนธรรมวัตถุนิยมครอบงำจนชีวิตจิตใจไขว่คว้าโหยหาแต่ทรัพย์สินสมบัติและความสนุกสนานเฟลิดเฟลิมมนุษย์ถูกลดค่าเป็นเพียงก้อนวัตถุที่แส่ล่ายหาสิ่งบำรุงบำเรอชั่วคราวช่วยยาม ในยุคเช่นนี้แหละที่ความรักสัจจะและไฟแสวงหาความจริงยิ่งกลายเป็นสิ่งจำเป็น เพราะสามารถฟื้นฟูจิตวิญญาณและความเป็นมนุษย์ให้กลับมีความหมายขึ้นมาใหม่ในตัวเรา ชีวิตต้องการความหมาย ชีวิตและงานของอาจารย์ป๋วยสามารถให้ความหมายแก่เราได้ เพราะเป็นประจักษ์พยานแห่งการไล่ความจริงที่มีความสุขทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นเป็นรางวัล

พระไพศาล วิสาโล

อาจารย์ป๋วยเป็นตัวแทนของข้าราชการที่ซื่อสัตย์และทรงความสามารถอย่างยิ่งยวด หากท่านมีคุณสมบัติเพียงเท่านั้น ชีวิตของท่านอาจมีความหมายต่อเยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่มากนัก ยกเว้นพวกที่ต้องการรับราชการและดำรงตนเป็นเทคโนแครต แต่แก่นแท้ของอาจารย์ป๋วยมีมากกว่านั้น ความเป็นผู้รักสัจจะในทุกแง่มุมของคำคำนี้ต่างหากที่ทำให้บุคคลอย่างอาจารย์ป๋วยมีคุณค่าที่เป็นสากล อันคนทุกยุคทุกสมัยสามารถเรียนรู้ และซึมซับรับเอาแรงบันดาลใจมาหล่อเลี้ยงชีวิตได้อย่างไม่มีวันเหือดแห้งไม่ว่าเราจะเป็นนักเรียนนักศึกษา นักธุรกิจ ข้าราชการ นักการเมือง หรือแม้แต่ศิลปิน ชีวิตของเราล้วนเฝือหาความจริง และต้องการเข้าถึงความจริงที่พาเราเข้าถึงความงามและความดีที่แท้ได้ด้วย เพราะนั่นคือบ่อเกิดแห่งความสุขอันประณีตที่ทุกชีวิตปรารถนา

พระไพศาล วิสาโล

อาจารย์ปวยหน้าตาหนัก่วงบางขุนพรหม ธนาคารแห่งประเทศไทย

อาจารย์ปวยไปเยี่ยมบัณฑิตอาสาสมัคร พ.ศ. ๒๕๑๖

เกียรติประวัติ

ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์*

๑. ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์ เป็นผู้ที่มีผลงานทางวิชาการอันดีเด่น

ดังจะเห็นได้จากงานเขียน ทั้งที่เป็นตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัยและบทปาฐกถาจำนวนมาก งานเขียนเหล่านี้มิได้มีเฉพาะแต่สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ หากทว่ายังครอบคลุมถึงเรื่องการศึกษา สังคม และการเมืองโดยทั่วไปอีกด้วย ผลงานทางวิชาการอันดีเด่นเหล่านี้ นับเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์ ได้รับเชิญไปแสดงปาฐกถาระหว่างประเทศ เป็นกรรมการขององค์การระหว่างประเทศหลายต่อหลายองค์การ และเป็นศาสตราจารย์รับเชิญของมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่มีชื่อเสียง ดังเช่น มหาวิทยาลัยพรินซ์ตันแห่งสหรัฐอเมริกา และมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์แห่งสหราชอาณาจักร ตลอดจนได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยสิงคโปร์ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์ ได้เสนอหลักการและแนวความคิดในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีส่วนผลักดันให้เกิดผลในการปฏิบัติ ที่สำคัญได้แก่เรื่องต่อไปนี้คือ

* เอกสารประกอบการขออนุมัติดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แก่ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์ เมื่อปี ๒๕๒๑

๑.๑ หลักการดำเนินนโยบายในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งเรียกกันในหมู่นักเศรษฐศาสตร์ไทยว่า **ทฤษฎีลูกโป่งสามลูกสูบ** อันมีสาระสำคัญว่า การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นโยบายการเงิน นโยบายการคลัง และนโยบายการบริหารหนี้สาธารณะ ควรที่จะระมัดระวังมิให้อัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินสูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของผลผลิตเกินกว่า ๒-๓% ในการนี้รัฐบาลควรจะใช้เครื่องมือของนโยบายเศรษฐกิจในการควบคุมและกำกับลูกสูบที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินอันได้แก่ ลูกสูบการเงินภายในประเทศ ลูกสูบการเงินระหว่างประเทศ และลูกสูบการคลังของรัฐบาล หลักการหรือทฤษฎีดังกล่าวนี้ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติตลอดระยะเวลาที่ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และมีอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ มาจนถึงทุกวันนี้ ในวงวิชาการระหว่างประเทศ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้นำเสนอทฤษฎีดังกล่าวนี้ต่อที่ประชุมการสัมมนาทางวิชาการของ SEANZA Central Banking Course ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๑๙๗๒ ซึ่งก่อให้เกิดการถกเถียงในวงการวิชาการอย่างกว้างขวาง

๑.๒ หลักการพัฒนาชนบทสมบูรณ์แบบในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมโดยเน้นให้เห็นว่า การพัฒนาประเทศในด้านหนึ่งด้านใด แต่เพียงด้านเดียวโดยมิได้มีการพัฒนาด้านอื่นอย่างประสานและสอดคล้องกัน ย่อมเป็นความพยายามที่สูญเปล่า และยากที่จะทำให้ประเทศด้อยพัฒนาเช่นประเทศไทย หลุดพ้นจากวัฏจักรแห่งความยากจนได้ เช่น ในการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงระบบคุณค่าจารีต ประเพณี วัฒนธรรม และจริยธรรมในสังคม โดยเน้นให้เห็นว่า ความรับผิดชอบทางจริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ

๑.๓ หลักความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ศาสตราจารย์ ดร.ป่วย อึ้งภากรณ์ ได้เสนอความเห็นว่าการเร่งพัฒนาประเทศโดยมุ่งก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เป็นการเพียงพอ จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงปัญหาความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ด้วย เพราะถ้าหากความแตกต่างในด้านฐานะทางเศรษฐกิจมีมากจนเกินไปแล้ว ความขัดแย้งต่าง ๆ ในสังคมอาจจะมีมากถึงขนาดที่ทำให้สังคมไร้เสถียรภาพได้ ดังนั้น รัฐบาลจึงควรดำเนินนโยบายต่าง ๆ โดยยึดหลักการว่า “ใครที่เกิดมามีน้อย รัฐบาลควรหยิบยื่นให้มาก” และโดยการมุ่งพัฒนาภาคเกษตรกรรมและภาคชนบทให้มีความเจริญและทัดเทียมกับภาคอุตสาหกรรมและภาคตัวเมือง

๑.๔ หลักการประกอบการของวิสาหกิจเอกชน ศาสตราจารย์ ดร.ป่วย อึ้งภากรณ์ได้เสนอความเห็นว่าการใดก็ตามที่เอกชนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพรัฐบาลไม่ควรเข้าไปก้าวกายและแทรกแซงในการนี้ จำเป็นที่จะต้องดำเนินการกำจัดวิสาหกิจอิทธิพลและสายใยของการผูกขาดในอุตสาหกรรมต่าง ๆ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการแข่งขันกันระหว่างวิสาหกิจเอกชนต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม แต่การดำเนินนโยบายดังกล่าวนี้จะประสบผลสำเร็จได้จะต้องมีเงื่อนไขที่จำเป็น คือ ผู้มีอำนาจทางการเมืองและข้าราชการทั้งหลายจะต้องไม่มีผลประโยชน์ในการค้าและธุรกิจต่าง ๆ

๑.๕ หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ศาสตราจารย์ ดร.ป่วย อึ้งภากรณ์ ได้เสนอความเห็นว่าการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ชีวิตและสังคมมีสถานะภาพที่ดีกว่าเดิม การจัดการศึกษาของรัฐบาลจึงควรเป็นไปเพื่อชีวิตและสังคม

๑.๖ หลักสันติประชาธรรม ศาสตราจารย์ ดร.ป่วย อึ้งภากรณ์ ได้เสนอความเห็นว่าการปกครองประเทศควรมี “ธรรม คือ อำนาจ”

ไม่ควรยึดหลัก “อำนาจ คือ ธรรม” การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ควรยึดแนวทางสันติวิธี ในการนี้ ระบอบการเมืองการปกครองควรจะเป็นระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน แม้วาระบอบการปกครองดังกล่าวนี้ จะมีใช้ระบอบการปกครองที่ดีที่สุด แต่ก็ยังเป็นระบอบการปกครองที่มีข้อเสียน้อยกว่าระบอบปกครองอื่น ๆ เพราะเป็นระบอบการปกครองที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชน

๒. ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นบุคคลที่ให้คุณประโยชน์แก่ประเทศไทย

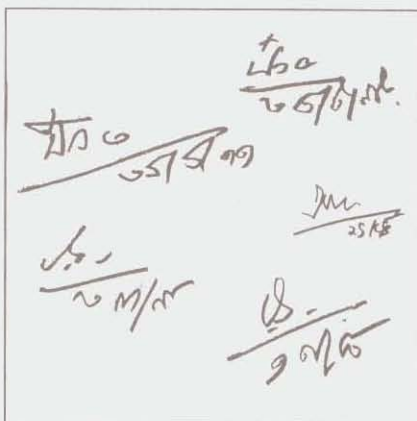
๒.๑ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์เป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจซึ่งเกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง จนเป็นเหตุให้สภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจฟื้นตัวจากภัยพิบัติแห่งสงครามอย่างรวดเร็ว ทั้งยังเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดังจะเห็นได้จากการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งสำคัญหลายตำแหน่งในเวลาเดียวกัน เช่น ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (กระทรวงการคลัง) ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ปรึกษากระทรวงการคลัง กรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

๒.๒ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นบุคคลหนึ่งที่น่าวิชาเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้การกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลมีพื้นฐานแห่งหลักวิชาการมากยิ่งขึ้น การนำทฤษฎี “ลูกโป่งสามลูกสูบ” ตามที่กล่าวในข้อ

๑.๑ มาประยุกต์ใช้ในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างมีศิลปะและอย่างสันตติชดเชย นับเป็นสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจไทยปราศจากปัญหาเสถียรภาพของราคาตลอดระยะเวลาที่ท่านผู้นี้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย การเห็นความสำคัญของการประยุกต์ใช้หลักวิชาในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ ได้มีส่วนผลักดันให้ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ริเริ่มสร้างหน่วยวิชาการในหน่วยราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานเศรษฐกิจและการคลัง (กระทรวงการคลัง) และเป็นเหตุให้หน่วยวิชาการเหล่านี้ได้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจมาจนถึงทุกวันนี้

๒.๓ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนผลักดันให้เอกชนมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการมีส่วนร่วมริเริ่มงานของมูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์และโครงการพัฒนาชนบทสมบูรณ์แบบในแถบลุ่มแม่น้ำกลอง

๒.๔ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์เป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างระบบการธนาคารพาณิชย์ให้มีฐานะมั่นคงและเป็นที่ยึดถือของประชาชน การใช้ความพยายามในการพุดจูงใจ (moral suasion) ให้ธนาคารพาณิชย์ประพฤติปฏิบัติภายในกรอบแห่งระเบียบแบบแผน และในการชักจูงให้ผู้มีอำนาจทางการเมืองถอนตัวจากธุรกิจการค้าและกิจการธนาคารพาณิชย์ นับเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ระบบการธนาคารพาณิชย์มีความมั่นคง ภายหลังจากที่ต้องล้มลุกคลุกคลานอยู่กว่าทศวรรษ นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง นอกจากนี้ การผลักดันให้มีการออกพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พุทธศักราช

ลายมือชื่อย่อ อาจารย์ป่วย ในยุคต่าง ๆ

ลายมือชื่ออาจารย์ป่วยที่เคยคุ้นตา
คนไทยอยู่เสมอสมัยหนึ่ง

๒๕๐๕ ก็เป็นส่วนที่ทำให้ระบบการเงินในประเทศไทยมีระเบียบแบบแผนมากยิ่งขึ้น

๒.๕ ศาสตราจารย์ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์ เป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทในการจัดวางระบบการธนาคารกลางให้เป็นไปตามหลักวิชา เพื่อให้มีบทบาทในด้านนโยบายการเงินและนโยบายการบริหารหนี้สาธารณะมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการนำเทคนิคของนโยบายการเงินต่าง ๆ มาใช้มากยิ่งขึ้นและจากความพยายามป้องกันมิให้ผู้มีอำนาจทางการเมืองเข้าไปก้าวก่ายการทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทย จนเป็นผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม การจัดวางระบบการธนาคารกลางดังกล่าวนี้ นับเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

๒.๖ ศาสตราจารย์ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์เป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทในการริเริ่มการวางแผนการศึกษา และการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่สังคมไทยมากยิ่งขึ้นดังจะเห็นได้จากการมีบทบาทในการร่วมร่างโครงการพัฒนาอาชีวศึกษาและโครงการโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม และการมีส่วนร่วมในงานของคณะกรรมการวางพื้นฐาน และคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา

๒.๗ ศาสตราจารย์ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์เป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทในการชี้ให้เห็นถึงผลเสียอันเกิดจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร และผลักดันให้มีโครงการการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ

๒.๘ ศาสตราจารย์ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์เป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์โดยทั่วไป และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์โดยเฉพาะ ดังจะเห็นได้จาก

การริเริ่มโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (ซึ่งปัจจุบันจัดทะเบียนเป็นมูลนิธิ) การปฏิรูปการจัดการศึกษาของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การส่งเสริมให้มีการปรับปรุงการบริหารการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย (โดยเฉพาะในด้านเสรีภาพทางวิชาการ ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย ระบบประชาธิปไตยในมหาวิทยาลัย ฯลฯ) การส่งเสริมให้มีการแก้ไขและปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัย เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาสามารถรับใช้สังคมได้มากขึ้น (ดังจะเห็นได้จากการริเริ่มโครงการบัณฑิตอาสาสมัคร) เป็นต้น นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ยังได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูที่ดี ไม่เพียงแต่จะเคยสอนนิสิตลักษณะต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศเท่านั้น หากทว่ายังได้แสดงปาฐกถาพิเศษในต่างกรรมต่างวาระและเขียนตำราทางวิชาการสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอีกด้วย

๒.๙ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นตัวอย่างของนักวิชาการและข้าราชการที่ซื่อตรงต่อวิชาการ และมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่บิดเบือนหลักวิชาการ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวงและระบบอภิสิทธิ์ต่าง ๆ มาโดยตลอด แม้ว่าการปฏิบัติตนดังกล่าวจะเป็นอันตรายต่อสวัสดิภาพแห่งชีวิตของตนเองก็ตาม

๒.๑๐ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นผู้นำปัญญาชนไทย ผู้ซึ่งเสนอและต่อสู้เพื่อให้มีการปรับปรุงระบบเศรษฐกิจและการเมืองไทย ให้ยุติธรรมโดยสันติวิธี

๓. ศาสตราจารย์ ดร.ป่วย อึ้งภากรณ์ เป็นผู้ที่ทำให้ชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติ

ความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต และการอุทิศตนเพื่อส่วนรวมของศาสตราจารย์ ดร.ป่วย อึ้งภากรณ์ ดังที่ได้กล่าวมาในข้อ ๒ ข้างต้นนี้ เป็นเหตุให้ท่านผู้นี้เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและเกียรติคุณ อันเป็นที่ยอมรับกันในนานาประเทศความขื่อนี้พิสูจน์ได้จากการที่ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ M.B.E. จากรัฐบาลประเทศสหราชอาณาจักร อันเนื่องมาจากการมีบทบาทในขบวนการเสรีไทย การได้รับรางวัลแมกไซไซ (สาขาบริการสาธารณะ) การเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ และกรรมการขององค์การระหว่างประเทศ องค์กรต่าง ๆ เกียรติคุณเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะตกแก่ตัวศาสตราจารย์ ดร.ป่วย อึ้งภากรณ์เท่านั้น หากทว่ายังตกแก่ประเทศไทยโดยส่วนรวมอีกด้วย และในปัจจุบัน คนไทยที่ได้รับการยอมรับในนานาประเทศเทียบเท่าท่านผู้นี้ คงหาได้ไม่มากนัก

ต้องส่ง
คณะสังคมฯ

คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากกรรมมารดา ถึงเซิงตะกอน

เมื่อผมอยู่ในครรภ์ของแม่ ผมต้องการให้แม่ได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์ ได้รับความเอาใจใส่ และบริการอันดีในเรื่องสวัสดิภาพของแม่และเด็ก

ผมไม่ต้องการมีพี่น้องมากอย่างที่พ่อแม่ของผมมีอยู่และแม่จะต้องไม่มีลูกที่หนัก

พ่อกับแม่จะแต่งงานกันถูกกฎหมายหรือธรรมเนียมประเพณีหรือไม่ไม่สำคัญ แต่สำคัญที่พ่อกับแม่ต้องอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขทำความอบอุ่นให้ผมและพี่น้อง

ในระหว่าง ๒-๓ ขวบแรกของผม ซึ่งร่างกายและสมองผมกำลังเติบโตในระยะที่สำคัญ ผมต้องการให้แม่ผมได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์

ผมต้องการไปโรงเรียน พี่สาวหรือน้องสาวผมก็ต้องการไปโรงเรียน จะได้มีความรู้หากินได้ และจะได้รู้คุณธรรมแห่งชาติ ถ้าผมมีสติปัญญาเรียนชั้นสูง ๆ ขึ้นไป ก็ให้มีโอกาสเรียนได้ ไม่ว่าจะพ่อแม่ผมจะรวยหรือจนจะอยู่ในเมืองหรือชนบทแรงแค้น

เมื่อออกจากโรงเรียนแล้ว ผมต้องการงานอาชีพที่มีความหมาย ทำให้ได้รับความพอใจว่าตนได้ทำงานเป็นประโยชน์แก่สังคม

บ้านเมืองที่ผมอาศัยอยู่ จะต้องมียี่ห้อ มีแป ไม่มีการข่มขู่กดขี่ หรือประทุษร้ายกัน

ประเทศของผมควรจะมีความสัมพันธ์อันชอบธรรมและเป็นประโยชน์กับโลกภายนอกผมจะได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงความคิดและวิชาของมนุษยทั้งโลก และประเทศของผมจะได้มีโอกาสรับเงินทุนจากต่างประเทศ มาใช้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

ผมต้องการให้ชาติของผม ได้ขายผลิตผลแก่ต่างประเทศด้วย ราคาอันเป็นธรรม

ในฐานะที่ผมเป็นชาวนาชาวไร่ผมก็อยากมีที่ดินของผมพอสมควร สำหรับทำมาหากิน มีช่องทางได้กั๊ยมเงินมาขยายงาน มีโอกาสรู้วิธีทำกิน แบบใหม่ ๆ มีตลาดดีและขายสินค้าได้ราคายุติธรรม

ในฐานะที่ผมเป็นกรรมกร ผมก็ควรจะมีหุ้นส่วน มีส่วนในโรงงาน บริษัท ห้างร้านที่ผมทำอยู่

ในฐานะที่ผมเป็นมนุษย์ ผมก็ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์ และหนังสืออื่น ๆ ที่ไม่แพงนัก จะฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ก็ได้ โดยไม่ต้องทน รบกวนจากการโฆษณามากนัก

ผมต้องการสุขภาพอนามัยอันดีและรัฐบาลจะต้องให้บริการ ป้องกันโรคแก่ผมอย่างฟรี กับบริการการแพทย์ รักษาพยาบาลอย่างถูก อย่างดี เจ็บป่วยเมื่อใดหาหมอหาพยาบาลได้สะดวก

ผมจำเป็นต้องมีเวลาว่าง สำหรับเพลิดเพลินกับครอบครัว มีสวนสาธารณะที่เขียวชอุ่มสามารถมีบทบาทและชมศิลปะ วรรณคดี นาฏศิลป์ ดนตรี วัฒนธรรมต่าง ๆ เทียบงานวัด งานลอยกระทง งาน นักช้ตฤกษ์ งานกุศลอะไรก็ได้พอสมควร

ผมต้องการอากาศบริสุทธิ์สำหรับหายใจ น้ำบริสุทธิ์สำหรับดื่ม เรื่องอะไรที่ผมทำเองไม่ได้หรือได้แต่ไม่ดี ผมก็จะขอร่วมมือกับ เพื่อนฝูงในรูปของสหกรณ์ หรือสโมสร หรือสหภาพจะได้ช่วยซึ่งกันและกัน

เรื่องที่ผมเรียกร่องข้างต้นนี้ ผมไม่เรียกร่องเปล่า ผมยินดีเสีย
ภาษีอากรให้ส่วนรวมตามอัตรา

ผมต้องการโอกาสที่มีส่วนในสังคมรอบตัว ผมต้องการมีส่วน
ในการวินิจฉัยโชคชะตาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมียผมก็ต้องการโอกาสต่าง ๆ เช่นเดียวกับผม และเราสองคน
ควรจะได้รับความรู้และวิธีการวางแผนครอบครัว

เมื่อแก่ ผมและเมียก็ควรได้ประโยชน์ตอบแทนจากการ
ประกันสังคม ซึ่งผมได้จ่ายบำรุงตลอดมา

เมื่อจะตาย ก็ขออย่าให้ตายอย่างโง่ ๆ อย่างบ้า ๆ คือตาย
ในสงครามที่คนอื่นก่อให้เกิดขึ้น ตายในสงครามกลางเมือง ตายเพราะ
อุบัติเหตุรถยนต์ ตายเพราะน้ำหรืออากาศเป็นพิษ หรือตายเพราะการ
เมืองเป็นพิษ

เมื่อตายแล้ว ยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เก็บไว้ให้เมียผมพอใช้ในชีวิต
ของเธอ ถ้าลูกยังเล็กอยู่ก็เก็บไว้เลี้ยงให้โตแต่ลูกที่โตแล้วไม่ให้ นอกนั้น
รัฐบาลควรเก็บไปหมด จะได้ใช้เป็นประโยชน์ในการบำรุงชีวิตของคน
อื่น ๆ บ้าง

ตายแล้ว เผาผมเกิด อย่างฝั่ง คนอื่นจะได้มีที่ดินอาศัยและ
ทำกิน และอย่าทำพิธีรีตองในงานศพให้วุ่นวายไป

นี่แหละคือ ความหมายแห่งชีวิต นี่แหละคือการพัฒนาที่จะควร
ให้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ของทุกคน

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณท่านทั้งหลายที่อุตส่าห์อ่านมาจนจบ ขอ
ความสุขสวัสดิ์และสันติสุขจงเป็นของท่านทั้งหลาย และพระท่านกล่าวไว้
ดังนี้ เกี่ยวกับความสวัสดิ์

“เราตถาคตไม่เห็นความสวัสดิ์อื่นใดของสัตว์ทั้งหลายนอกจาก
จากปัญญา เครื่องตรัสรู้ ความเพียร ความสำเร็จอินทรีย์ และความ
เสียสละ”

นมัสการพระคุณเจ้า

ท่านผู้หญิงพูนศุข ท่านนายกสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ เป็นวันที่มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ต้องจดจำจารึกไว้อีกวันหนึ่งว่า เป็นวันที่ต้องสูญเสีย
ปูชนียบุคคลผู้มีคุณูปการอย่างใหญ่หลวงต่อมหาวิทยาลัยและต่อประเทศ
ชาติอย่างอเนกอนันต์

ความรู้สึกครั้งแรกที่ได้รับข่าวการถึงแก่อนิจกรรมของท่านอาจารย์
ป๋วยนั้น ยากที่จะกล่าวออกมาได้ตั้งใจนึก ทั้งตกใจ เสียใจ เสียตาย
รู้สึกใจหาย รู้สึกว่า

สิ้นแล้วคนดีที่เหลือนอยู่

สิ้นแล้วผู้อุทิศตนเพื่อชนพอง

สิ้นแล้วเทียนส่องธรรมนำครรลอง

สิ้นแล้วนักปราชญ์ของแผ่นดินไทย

ผมถือว่าการสูญเสียครั้งนี้เป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ ผม
ไม่แน่ใจว่าจะต้องใช้เวลากี่นานเท่าไรจึงจะมีบุคคลมาเทียมเทียบท่านได้
บุคคลที่ได้นำตนถึงความเป็นนักปราชญ์ มีความฉลาดทั้งการคิด การ
เขียนและการพูด แต่อ่อนน้อมถ่อมตน มีความสามารถทั้งด้านการใช้
ภาษา ดนตรี มีความเสียสละ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักเพื่อน
มนุษย์ อุทิศตนเพื่อผู้คนที่ยากไร้และสังคมที่ห่างไกลความเจริญ ซื่อสัตย์
สุจริต รักความเป็นธรรม ต่อสู้เพื่อความเป็นธรรม มีความอดทน
เข้มแข็ง หนักแน่น มีหลักการ มีวินัยและมีจิตใจที่ดี เป็นผู้ที่รักษา
ความดีของตนอย่างสม่ำเสมอและยาวนาน

จนถึงวันนี้ความรู้สึกอาลัยรัก ก็ยังคงอยู่และดูจะมากขึ้นเพราะภาพแห่งคุณงามความดีที่ท่านได้สร้างไว้ค่อย ๆ ผุดขึ้นมาทีละภาพ ทีละภาพ ทำให้ยิ่งระลึกถึงยิ่งเสียดาย แม้จะยอมรับว่าชีวิตนั้นมีที่มาและที่ไป มีกำเนิดและกำหนด แต่การที่ต้องสูญเสียบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมความมั่นคง ความอยู่รอดของประเทศชาติ ขณะที่ประเทศอยู่ในภาวะวิกฤติและยังคงมีบทบาทเสริมความมั่นคงของชาติในเวลาต่อมาด้วยการวางรากฐานและการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของไทยอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้มั่นคงรุ่งเรืองมาเป็นเวลานานหลายทศวรรษ

ประกอบกับบทบาทของอาจารย์ป่วยในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้งในฐานะคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ และอธิการบดีล้วนแสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ในฐานะปัจเจกบุคคลที่ชนทั้งหลายยกย่อง และเป็นปูชนียบุคคลากรที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

การถึงอนิจกรรมของอาจารย์ป่วยจึงนับว่าเป็นความสูญเสียอันยิ่งใหญ่ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในนามของอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผมขอแสดงความเสียใจและขอไว้อาลัยในการจากไปของท่านอาจารย์ป่วยไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ตลอดจนคุณงามความดีทั้งหลายที่ท่านอาจารย์ได้สร้างสมไว้จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของท่านไปสู่สุคติในสัมปรายภพสงบและสิ้นท่วง และขอให้รับรู้่ว่าพวกเราจะยึดมั่นในอุดมการณ์ ตลอดจนแนวคิด แนวปฏิบัติ ของท่านตลอดไป

รองศาสตราจารย์ ดร.นริศ ชัยสูตร

อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กล่าวเมื่อวันเสาร์ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๒

แต่อาจารย์ป่วย

ศาสตราจารย์ ดร.ป่วย อึ้งภากรณ์ ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๒๘
กรกฎาคม ๒๕๕๒ สิริอายุรวม ๘๓ ปี

โลกได้สูญเสียสามัญชนผู้ยิ่งใหญ่ อันหาผู้ใดเสมอด้วยยาก
และมีอาจหาผู้ใดทดแทนได้ด้วย

อาจารย์ป่วยเกิดในตระกูลสามัญชน เด็บโตและได้รับการบ่ม
เพาะเยี่ยงสามัญชน และจบชีวิตอย่างสามัญชน แต่อาจารย์ป่วยก็แสดง
ให้โลกเห็นแล้วว่า วิถีแห่งชีวิตสามัญชนเป็นวิถีที่ยิ่งใหญ่ได้ และเป็นวิถี
ที่งดงามได้ ความยิ่งใหญ่และความงดงามแห่งชีวิตมิได้ขึ้นอยู่กับชั้นชน
มิได้ขึ้นอยู่กับฐานะและตำแหน่งแห่งหนในสังคม และมีได้ขึ้นอยู่กับอภิสิทธิ์
ที่ได้รับ หากแต่ขึ้นอยู่กับความเป็นมนุษย์

ณ บัดนี้ มนุษยพิภพได้สูญเสียมนุษย์ที่แท้ ผู้เคารพศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ผู้มีความเอื้ออาทรต่อชนต่ำชั้น ทั้งในฐานะ
เพื่อนร่วมพิภพ และเพื่อนร่วมสังคมเดียวกัน อาจารย์ป่วยฝันที่จะได้เห็น
ชนต่ำชั้นหมดไปจากมนุษยพิภพ โดยที่คนทุกคนมีฐานะดีพอที่จะ
ประทังชีวิตชนิดที่สมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ ในกรณีนี้ อาจารย์
ป่วยหวังว่า รัฐจะทำหน้าที่เกื้อกูลกลุ่มชนผู้ด้อยโอกาสในสังคม ใครเกิด
มามีน้อย รัฐต้องหยิบยื่นให้มาก ใน “ปฏิทินแห่งความหวัง : จากครรภ์
ถึงเชิงตะกอน” อาจารย์ป่วยหวังที่จะได้เห็นรัฐจัดสวัสดิการแม่และเด็ก
ป้องกันและแก้ปัญหาทุพโภชนาการ จัดบริการสุขภาพอนามัย และจัด
ระบบประกันสังคม

ณ บัดนี้ สังคมไทยได้สูญเสียนักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยผู้ยิ่งใหญ่
ผู้ร้องหา ‘สันติประชาธรรม’ และผลักดันให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงโดย

สันติวิธี ในทัศนะของอาจารย์ป่วย ราษฎรไทยทุกผู้ทุกนามจะมีฐานะการครองชีพที่สมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้ก็ต่อเมื่อมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตาของบ้านเมือง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง แต่การที่ราษฎรจะมีส่วนร่วมเช่นนี้ได้ ก็แต่โดยมีสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานและมีหลักประกันเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพเหล่านั้น ดังที่ท่านกล่าวอ้างอยู่เสมอว่า

“...เสรีภาพเป็นเนื้อดิน อากาศ และปุ๋ย ที่จะทำให้พฤษชาติแห่งความคิดเจริญเติบโตใหญ่ขึ้นได้ และเมื่อความคิดนำไปสู่อุดมคติ อุดมคติจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลในสังคมสามารถใช้ความคิดอย่างเสรี ปราศจากพันธนาการของจาริตประเพณีหรืออภินัยหนึ่ง เราต้องสนับสนุนให้มนุษย์แต่ละคนใช้ความคิดอย่างมีเสรีภาพ ชนิดที่ไม่ต้องพึ่งหวาดหวั่นว่าจะเป็นการคิดนอกกลุ่มนอกทาง นั้นแหละจึงจะเป็นการสนับสนุนอุดมคติให้ถือกำเนิดได้ แม่น้ำลำห้วยเปลี่ยนแนวเดิมได้ สมอมนุษย์อันประเสริฐจะแหวกแนวบ้างมิได้หรือ ในเมื่อไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อสังคม...”

วงวิชาการเศรษฐศาสตร์ต้องสูญเสียนักเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ผู้ยิ่งใหญ่ ผู้มีความสามารถอันสูงส่งในการประยุกต์หลักและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการบริหารนโยบายเศรษฐกิจชนิดปฏิบัติได้ ใครก็ตามที่ได้เรียนรู้ “ทฤษฎีลูกโป่ง ๓ ลูกสูบ” ของอาจารย์ป่วย ย่อมประจักษ์แจ้งในลักษณะปฏิบัตินิยมของทฤษฎีดังกล่าวนี้ โดยที่ “ทฤษฎีลูกโป่ง ๓ ลูกสูบ” มีอิทธิพลต่อการบริหารนโยบายการรักษาเสถียรภาพของระบบ

เศรษฐกิจไทยเป็นเวลาสามทศวรรษเศษ แม้จะมีใช้ทฤษฎีที่ทันสมัย แต่ก็มิใช่ทฤษฎีที่ล้าสมัย ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า วิกฤตการณ์การเงินที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๔๐ เป็นเพราะขุนนางนักวิชาการไทยมิได้ใส่ใจสร้างและพัฒนากลไกและเครื่องมือในการกำกับการทำงานของ “ลูกสูบการเงินระหว่างประเทศ” ตาม “ทฤษฎีลูกโป่ง ๓ ลูกสูบ” ของอาจารย์ป๋วย

ราชการไทยต้องสูญเสีย ‘ข้าวรับใช้แผ่นดิน’ คนสำคัญ ผู้อุทิศกายและใจรับใช้ราชการไทยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วยการทำงานที่ทรงประสิทธิภาพ อาจารย์ป๋วยพยายามรักษา ‘พรหมจรรย์’ ของข้าราชการไม่ให้ข้องเกี่ยวกับธุรกิจเอกชน ทั้งในฐานะกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้ถือหุ้น นับเป็นพรหมจรรย์สำคัญของขุนนางผู้มีหน้าที่กำหนดและบริหารนโยบายตลอดช่วงแห่งชีวิตข้าราชการ อาจารย์ป๋วยได้รับการ ‘พรหมจรรย์’ ดังกล่าวอย่างดียิ่ง และเป็นแบบอย่างให้ผู้ใกล้ชิดและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติอย่างดียิ่ง และเป็นแบบอย่างให้ผู้ใกล้ชิดและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม ด้วยการรักษา ‘พรหมจรรย์’ ของวิชาชีพอ่างเคร่งครัดนี้เอง ธนาการแห่งประเทศไทยจึงสั่งสมชื่อเสียงและกิตติคุณ จนได้ชื่อว่าเป็น ‘ปรากฏการณ์จริยธรรม’ และ ‘ปรากฏการณ์พุทธิปัญญา’ ในสังคมไทยนำอณาภที่ชื่อเสียงและกิตติคุณเหล่านี้มลายูไปสิ้น เมื่ออาจารย์ป๋วยพ้นหน้าที่จากวงบางขุนพรหมเพียงสองทศวรรษ ความเลื่อมทราวมของธนาการแห่งประเทศไทยทุกวันนี้ ไม่เพียงแต่มีอาจโยนให้เป็นความผิดของอาจารย์ป๋วยได้เท่านั้น หากยังกลับเสริมส่งศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของอาจารย์ป๋วย อย่างน้อยที่สุดเป็นประจักษ์พยานอันเด่นชัดว่า การรักษา ‘พรหมจรรย์’ ของขุนนาง ข้าราชการนั้นเป็นเรื่องยากยิ่งเพียงใด

วงการศึกษามือองไทยต้องสูญเสียนักการศึกษาผู้ยิ่งใหญ่ ผู้เห็นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และพยายามผลักดันให้มี

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในด้านการศึกษาและสุขภาพอนามัย อาจารย์ป่วยไม่เพียงแต่กำหนดนโยบายการพัฒนาบุคลากรในทุกแห่งหน ที่เป็นผู้บังคับบัญชา ไม่ว่าจะเป็นธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานประมาท สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เท่านั้น หากยังมีบทบาทสำคัญในการผลักดันแผนพัฒนาการศึกษาในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔) อีกด้วย สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์ป่วยมีบทบาทสำคัญในการยกฐานะ ‘อาจารย์มหาวิทยาลัย’ ให้เป็นอาชีพ ด้วยการผลักดันให้มหาวิทยาลัยมีนโยบายการสร้างอาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยในเมืองไทยก่อเกิดด้วยการครอบงำของสำนักวิชาการขุนนาง การเรียนการสอนในเมืองแรกดำเนินการโดยขุนนางนักวิชาการประจำกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ในสภาพการณ์เช่นนี้ อาจารย์มหาวิทยาลัยในฐานะอาชีพยากที่จะเติบโตได้ มีผู้คนไม่มากนักที่ได้รับทราบความเหนื่อยใจของอาจารย์ป่วยในการผลักดันนโยบายการสร้างอาจารย์ประจำ แม้ภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เอง

ชุมชนชาวจีนในเมืองไทยต้องสูญเสีย ‘ลูกจีน’ ผู้ยิ่งใหญ่ ผู้ทำคุณประโยชน์แก่แผ่นดินไทยชนิดที่หา ‘ลูกไทย’ เปรียบได้ด้วยยาก อาจารย์ป่วยซื่อสัตย์ต่อตนเองเกินกว่าที่จะเปลี่ยนชื่อเสียงเรียงนาม ในเมื่อชาติกำเนิดมิอาจเลือกได้ ถึงจะเปลี่ยนชื่อและสกุลให้มีความเป็น ‘ไทย’ มากเพียงใด ก็มิอาจเปลี่ยนประวัติที่แท้จริงแห่งชาติกำเนิดได้ หากสังคมไทยต้องจารึกประวัติอาจารย์ป่วย คงไม่มีจารึกอื่นใดที่ถูกใจอาจารย์ป่วยมากไปกว่าการจารึกว่า อาจารย์ป่วยเป็น ‘ลูกเจ๊ก’ ที่มีใจเป็น ‘ไทย’

อาจารย์ป่วยมิได้ต้องการสิ่งอื่นใดนอกเหนือจากการเป็นคนดี ทั้งการเป็นพลโลกที่ดีของมนุษยพิภพ และการเป็นพลเมืองดีของสังคมไทย

ชื่อหนังสือ **เสียชีพ อย่าเสียสิ้น** คงบ่งบอกความมาดมั่นของอาจารย์ป่วย
ในเรื่องนี้

ณ บัดนี้ สังคมไทยได้สูญเสียพลเมืองที่ดีที่สุดคนหนึ่ง ผู้อุทิศ
ชีวิตเพื่อแผ่นดินไทยและมีได้หวังผลตอบแทนจากแผ่นดินแม่แต่อนุสาวรีย์

รองศาสตราจารย์รังสรรค์ ณะพรพันธุ์
กล่าวเมื่อวันเสาร์ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๒

ถ้าเราไม่สามารถเจียดเงินมาเพื่อการศึกษา
ก็ไม่น่าจะสามารถเจียดเงินไปสำหรับเรื่องอื่น
เพราะปัญหาอื่น ๆ เช่น ภัยคอมมิวนิสต์ อันธพาล
อาชญากรรม ภัยรุม การปกครองประชาธิปไตย
หรือแม้แต่การเศรษฐกิจและการผลิตต่ำ
ปัญหาเหล่านี้จะป้องกันแก้ไขไม่ได้
ถ้าเราไม่ยอมลงทุนในสิ่งที่ประเสริฐที่สุด คือ คน

บัวจิ่งมาร์ค

อาจารย์ครับ...อาจารย์เชื้อไหมครับ

หากไม่นับ คุณพ่อคุณแม่ผม

อาจารย์ คือ ผู้ที่ผมนิยม

กราบเคารพ ชื่นชม เสมอมา

อาจารย์ครับ...อาจารย์รู้สึกใช่ไหมครับ

อาจารย์กลับ มาเมืองไทย เมื่อเมษา

คนตื่นเต้น เมื่อได้เห็น หน้าตา

แม้ไม่ใช่ ลูกศิษย์ลูกหา ก็ดีใจ

อาจารย์ครับ...บอกตรง ๆ เลยนะครับ

ถ้าเรานับ เวลา ย้อนหลังได้

อยากให้คุณ ที่นี่ ประเทศไทย

ได้ทบทวน ความจริงใจ ของอาจารย์

อาจารย์ครับ อยากให้อาจารย์ อยู่ที่นี้

อยู่กับน้อง กับพี่ กับลูกหลาน

กับลูกศิษย์ ลูกหา ของอาจารย์

ขอกราบกราน "อาจารย์ป่วย" ด้วยดวงใจ

ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๔๒

